

Apunts de llengua

(publicat a *L'Heura digital* 3, 23 de desembre de 2008)

El perquè de tots els perquès

Per què quan diem un *perquè* tenim tants dubtes a l'hora d'escriure'l? Doncs perquè de vegades és una sola paraula i l'hem d'escriure tot junt i de vegades en són dues, o tres, i cal deixar espais entremig.

Escriurem *per què*:

- ✓ A l'inici d'una interrogació que expressi causa. En aquest cas, *per què* serà un pronom interrogatiu causal que utilitzarem en frases com: **Per què diuen que els catalans de les pedres en fem pans?** Podem formular aquesta mateixa pregunta de manera indirecta fent servir *per què* igualment: *No sé **per què** diuen que els catalans de les pedres en fem pans.*
- ✓ Quan introdueixi una oració subordinada de relatiu que expressi una causa. Aquí *per què* és un pronom relatiu, és a dir, un element d'enllaç entre l'oració principal i la subordinada. En el seu lloc sempre hi podem posar *pel qual*, *per la qual*, *pels quals* o *per les quals*: *El motiu **per què** diuen que els catalans de les pedres en fem pans és que sabem treure profit de qualsevol cosa.*

Escriurem *per a què*:

- ✓ A l'inici d'una interrogació que expressi finalitat. *Per a què* serà aleshores un pronom interrogatiu final, com el de la frase: **Per a què faràs servir tantes andròmines?** I si no ho volem expressar d'una manera tan directa, també podem dir: *No sé **per a què** faràs servir tantes andròmines.*
- ✓ Quan sigui un pronom que introdueixi una oració subordinada de relatiu amb un sentit de finalitat, que podem substituir sempre pels pronoms *per al qual*, *per a la qual*, *per als quals* o *per a les quals*: *Els nens **per a què** he comprat tantes llaminadures de Nadal són els fills dels veïns del barri.*

Escriurem *perquè*:

- ✓ Quan sigui una conjunció que introdueix una oració subordinada de causa i l'enllaça amb l'oració principal. Si volem, podem utilitzar

l'expressió *ja* que com a sinònima. *Diu la dita: "Fes sabates, sabater, que el Nadal ja ve" perquè era, i continua sent, una època de molta feina.* En aquesta mena d'oracions, el temps verbal és quasi sempre del mode indicatiu.

- ✓ Quan sigui una conjunció que introdueix una oració subordinada de finalitat i l'enllaça amb l'oració principal. En comptes de *perquè*, podem dir *per tal que* com a sinònim. *Per Cap d'Any mengem raïms perquè ens porti diners, tal com diu el refrany: "Menjar raïms per Cap d'Any porta diners per tot l'any".* I en aquest cas, el temps verbal de l'oració subordinada serà sempre del mode subjuntiu.
- ✓ Ah! No oblidem que la paraula *perquè* pot esdevenir un substantiu si li posem un determinant al davant. Aleshores, si hi ha més d'un *perquè*, cal que parlem, com en el títol d'aquest article, dels *perquès* en plural.